

планина се заменя с най-свежа гледка: долу, първом, под гъстите навеси на смоковниците, яворите и закумите пада от стъпало на стъпало бързият поток на пророк Елисей; по-далеч - водна мелница, полуразрушени аркади на водопроводи, бродещи стада, заедно с арабски коне, тук-таме овчари бедуини, обвити в бели наметала с дълги пушки или копия в ръце. Още по-нататък - удивителната кула на селището Рихи - граница на Йерихон, и накрая неизмеримата пустиня граничи с течението на Йордан, със светлата плоскост на Мъртво море и купчините на Аравийските планини."

Точно такава била знаменитата пустиня на светия град, процъфтяла после "като крин"... Във времето на св. Харитон тя била още малко известна в християнския свят: най-голяма слава тя достигнала едва в V и VI в. Подобно на св. Антоний Велики в Египет св. Евтимий се счита като баща на всички палестински пустинножители. Той починал през 473 г. на 97 години. Числото на неговите ученици-подвижници достигнало 10 000 - 15 000 души. Начело на всички обители стоял архимандрит, назначаван от Йерусалимския патриарх. Впоследствие управлението на тъй многочисленото монашеско общество било разделено: един, като например св. Сава, се поставял за настоятел на всички лаври, а друг, като св. Теодосий, за настоятел на всички киновии... "Всред такова число монаси, казва благочестивият хронист на съвременните остатъци от славното минало на "Пустинята на св. град", в удивление ни привежда не толкова първоначалната им ревност към духовни подвизи и високо съвършенство, а оттук и дарът на различни чудотворства, колкото това, че в течение на 200 и повече години това цветущо състояние на подвижничеството продължава, че не над единици и десетки, а над цели стотици се поставят обикновени мъже. В това не може да не се види ръката Божия, която е направила това велико чудо за полза на Църквата и като че ли създала нов и съвършен свят, в който много чудеса изпълват два века, а подвизите на божествената ревност, въодушевлението и висшето съзерцание съставят обикновено явление. Обширните и достоверни свидетелства за двата златни века на Йерусалимската пустиня ни убеждават в особената милост Божия, която благоволила да се запази за нашето усъвършенствуване такъв славен летопис за прояви на човешкия дух. Промисълът Божи избрал за това велики мъже, изпълнени с високо духовно съвършенство и необикновена ученост, които преди нахлуването на исляма посветили целия свой живот на изучаване и събиране паметници на този чуден свят. Това били блажени Йоан Мосх и св. Софроний" (Архим. Леонид).

Нека предоставим на този хронист, добре запознат с "Пустинята на св. град", изброяването на обителите на пустинята, разположени в горната ѝ част:

1. *Фаранската лавра*, получила названието си от намиращото се наблизо село Фаран. Мястото на тази обител е посочено в житието на св. Евтимий със следните думи: "Дойде (Евтимий) в лаврата, наричана Фаран, намираща се на 6 мили от св. град."